

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0302

<http://hdl.handle.net/2333.1/msbcc2sm>



This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

کتاب



هو المجلد الثاني



کتاب الفکر

حسب الامر جليلة القدر محمد سليمان جان ناظر معارف

مطبع نظارت معارف مطبع كركر

۲۹۹

۲۳۳۹

طبع اول

۵۰ نسخ

۱۳۰۵

بیم در شریف
مطبع کتابخانه
مطبع

جناب عبدالستار
ری معارف
نشان

مطبع
مطبع

Alef bâ-ye torki

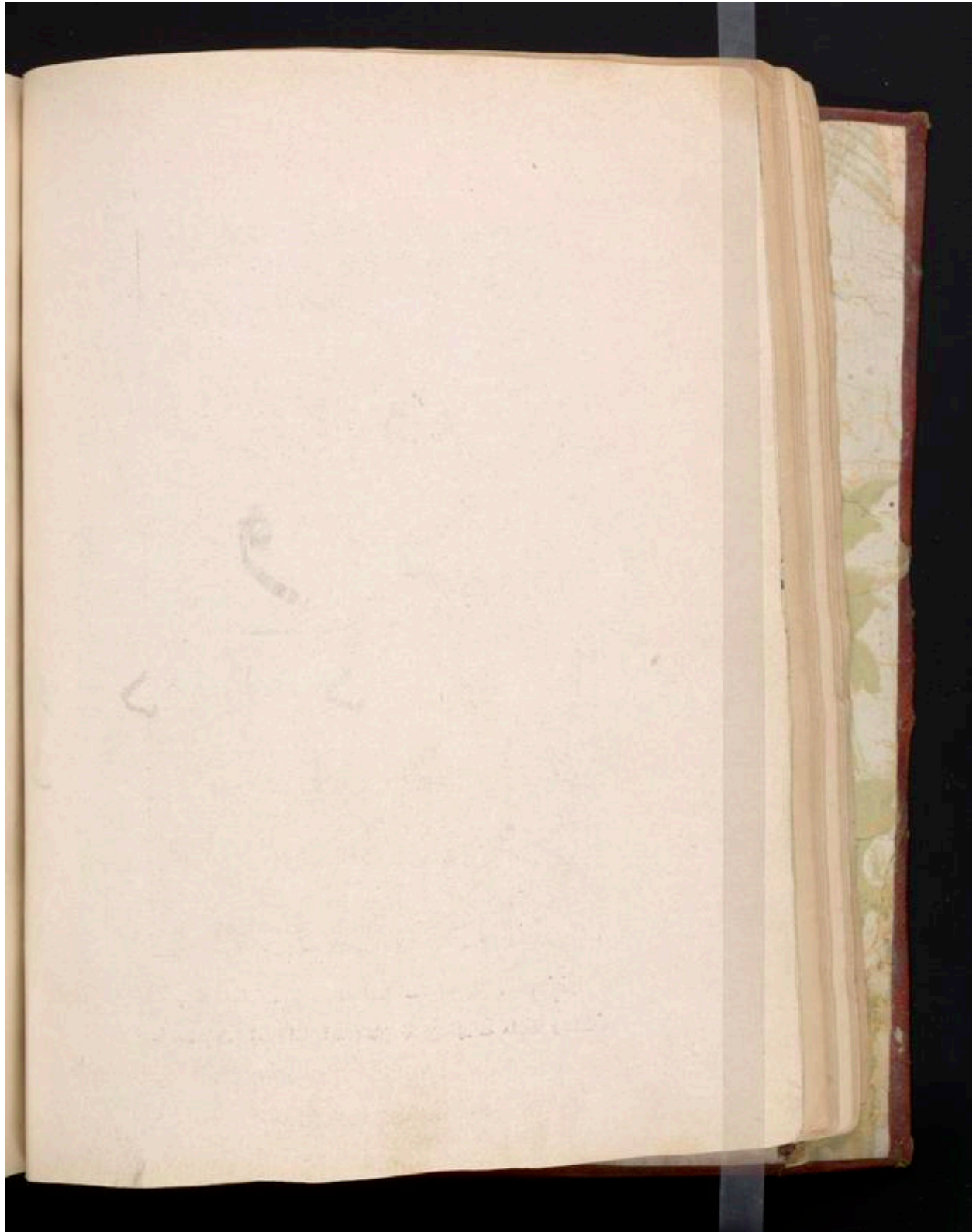
1920







شہریار معارف پرور عدالت گستر جوان ، جوانبخت
اعلیٰ حضرت (امیر امان اللہ) خان غازی خدائے ملکہ و سلطانیہ



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ا و د

و د ا د و ا
د ا و ا د و
د ا د و د ا د و
د و د ا د و د ا د

مطهر الخطار

ا، سحر فی فتحه ثقیله (غیر ملودہ درجہ) د یہ او قوتما لیدرت
و، سحر فی ضمه مقبوضہ درجہ) د یہ او قوتما لیدرت
ک، سحر فی خفیفہ مفتوح (د ا ل) کی او قوتما لیدرت و اما حقیقتہً دین صولاً
تعمیقاً اولاً لایدر

ده

ده

دا دو

را دو ده

دار دور

ده رار زور

دود

دهر رهد دهد



ده ده



ده ده

دار

دهره

دهده

دور

دهده

ده ره دار

مطلوبه اخطار:

ده، قصه خیمه در (نه) ده او قوتلیدر

ز

زی

زی دا

را رو

زاد زار
روز زود



داری

ی

دی

زه زو زا

ده دی دو

ری زار زور
دار



داری

ده ره دار

داری دور

ی، حرفی غیر مملو و مکسره در عبارت داری (ی) دیده او قوتاً الی در

او

آ

آدا	آزی	آز	آد
آرا	آزار	آزار	آرا
آورد	آورد	آزاد	آوزادی



آزاد
آزار



آری	آزادی	آدا
-----	-------	-----

آزاد به آری و آزار به آزادی
آزاد به آری و آزار به آزادی

۵

دادی داری ده ده ده
دار دور اور ره زه
اوزار آدا آری آزاد

آرا آرادی آزار ازار
اور اورور اوزار اوزادی

ده ره دار داری آز اوزادی

داری ارادی ده ده دور

پ = ی
 دید دیر دیز زیر
 دیدی دیزی دیری

وا، وو وی، وه، واو
 یا، یو، یی، یه، = (ده) یای

دایی، وار، ویر، دیوار، یایا
 آویزه، آو، آئی، یای، ده وه

ی: حرفی (ی) کبیرا بوده (ی) دیه اوقوتلایدر
 (و) ایله (ا) عویله تا [وا ایدر الخ دیه اوقوتلایدر]
 (د) ایله (ا) ای ایله تا [یا ایدر الخ اوقوتلایدر]



آی

یای

یاری



آی

دهوه

دویار، دایادی، یاری، یار، یاری

آئی، آو، دهوه، دیری

آری دیری دیر، آزادوار، داری

وار، یازی یار، دادی یازدی

آز او وار، آز دیزی وار



دو، رو، زو، زور، روز

آ، او، او، ای، اووا، اودا

اودا، اینز

و نه مسوطه دره آکا کور او قوتیله جقدر آ، او ای باصلاری باشند،
(ا،) باشند (رو)؛ باشند (ی) دیه او قوتیله جقدر.



دیوار

اویرا

دورو

ایری



اویزه

ده ره اوزایور؛ ده ده بازی یاریور
آبی ده وه بی یسیدی. دایمی بازی
پازدی. اودا دار دیر.

ق، ق، ق، ق

آق، اوُق، قار، قور، قیر، قاز

قیر، قوقار، قاییق، یازیق، قاووق

قاواق، قوزو، یوق



قاز



قایق



قوزو



قیز

قورقو ، قیردی ، قیرار ، قیزار ،

قیزییور ، اوق ، قوقو ، قوقار ، قاز

قیر ، قیزاق ، قایق ، قاووق

قایار ، یاقار ، قورو ، قوزو ، قوراق

قازار ، قلزدی ، اوزاق ، قاواق .



دیواریه یقینی دیر

قیز یازی یازیسور

قازواراده وه یوق • ده ده او ذاق دیر
 قیز آویزه بی قیردی • ده ده یازی یازدی
 دایی اووانی قازدی • دادی دیوانی یقیدی

قازداری بی ییدی

ده = دا، یه = یا، ه = ا

اوداده = اودادا اذواده = اذوادا

قاین بر عبادن صوکرده (ده) نکی (ا) کی و قونده جغیر چاره بیلی صوتک اوکرتیلند.

||

اودايه ، اوداويه ، قيره ، قيرده

قورويه ، بوراده .



قير اياقلده دير _____ داي قيرده قازيور

ادا اوزاقلده دير . قيره اويازبي يقي وين

اوراده آويوق . قايقده قير اياقلده دورويوز

قيرده آدي وار . ده ده ده آدا وار

اوداده آبي يوق .

ش ش ش

اش ، آشي ، اشش ، دلش ، دوش

قاش ، قایش ، قوش ، یاش ، قایش شیق

قوشاق ، شیدشه ، قاشیق . شاقا



قوش داری پدیور قیرشیدشه یی قیردی

اشی ، شاشی ، قاشیق ، قاش ، شاقا

قارشنی ، قارش ، یارشنی ، قیش ، قیش

قوشو ، شاقاق ، دیش ، دیشی ، ایش

دوش ، آزی دیشی ، قایش ، شیشی

قوشاق ، شایاق

بو صفحه دن اعتباراً صحیفه تک آلتد برر سطر وقه مشقاری نوز جه جملک:

ا ا

آقار آقادی

ارقاداش اوددیواری بیکدی . اوایشه
 قاریشدیور . اویشیه قیریقیدیر دیوار اقلدیر
 شایاق قیردیر . ده ده اوزا قیدیر قیرقورود
 قوشویور . او قوش قاره دیر . قاییشی داییه
 ویردی . شایاق شیقیدیر . شیشیه بی قوش قیر
 اوشاق آشی بیدی . قوشه داری ور شوادیه
 قوشووار . اوده رده قاییق یاریشی یوق
 آدی دیواری اشدی . شو قوشاق یاشید
 قش اوزا قیدیر . اوشاق شاشیردی قارداشی
 قیرده قوشویور . قیردیواری آشیور
 د . د . د . د . د . د . د . د . د . د . د . د

م ، م ، م ، م

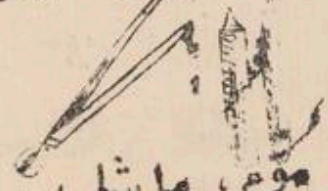
ما ، مو ، می ، مه ، ماد ، مار ، ماز

مای ، ماق ، ماش ، مود ، مید ، میق ، میم

ماشنا ، ماقاره ، موم ، موز ، قوم ، قامه

قایدماق = (قایماق) ، مایا ، یاما ، یاماق ،

مشماریق ، موز ، ماوی ، قومشو ، اقشام



موم ، ماشنا ، موز ، ماقاره

ویرمه ، یازما ، او قوما ، ییقها ،

شاشیرما ، قاریشما ، قیرما ، قیزارما .

او قیزیشماریقیدیر ، یازی یازمایور

اوشینه قیر قیدیر ، قوش داری بی ییمه دی
دادی موی یا قهادی . . قیزش شیردی .
قومشو ایشیه میله قاریشماز . بوشامه ماقاره بی

دادی یه ویر

دایی دیواری بی قه یور . قومشو شیشه بی قیردی
قیزایشی قارنشله یور سوک ، دایاق بییدی . ماشایی ویر
موی یاق . قایق ده ده یورمه یور . یازی
بازما . ماقاره بی قیزه (قیزه) ویر . دادی یه اورما
ایشیه (ایشیه) قاریشما . شیشه بی قیرما . موم
یا قار . اوشاق دیواری بی قهادی . قیز یازی
یازما یوردادی آویزه بی قیرمادی . قاز
دارنی بی نه ز . او یازی بی شیمدی یا زیور .

قومشو شام شیردی
و و و و و و و و

ب ب ب ب

با، بی، بو، بو، به، باب

بلیب، بوم، بوش، باز، قاب، بیم، قب، شلیب

باش، آرا، باشاق، قاباق، باق، باری، بوش، بو، باقییر، باریشیق

بوزا، بارداق، شاب، قاب، باراقه

قبا، باییر، قیربه، بويا، بییر، بییر، بود

قارداشیم بوراده دورمادی، شو بوش بارداق

قیرقدیر، شو باراقه ده بییر آرا با وار داری

باشاق و بیریز، بنیزه بییر بارداق ویر، بوقاب

ه، ه، ه، ه، ه، ه، ه، ه، ه، ه، ه

ه، ه، ه، ه، ه، ه، ه، ه، ه، ه، ه

قیر دیر . شو باراقه یی قیقدیر . ایپ یوق بوکاو وار
 قوش شاب سیمه ز . ده وه داری ییر . بؤرو بوشلی
 شو باقیر قاب دیر . بوشدیشه بی داری قیر دی
 قومشو بوراده یوق . شو قابده بویا وار . قوشی
 اورایه بیریاق . بارداق بوش می دیر

ل ، ل ، ل ، ل ، ل

لا (لا) ، لی ، او ، او ، له ، لال

لیل ، لول ، لاق ، لاش ، لاد ، لار

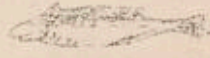
لام ، لیر ، لیق ، لیر ، لاز

آل ، بال ، شال ، فال ، مال ، بالیق

ز ، زما ، زما ، زما ، زما ، زما ، زما ، زما

آز ، آری ، آر ، آری ، آری ، آری ، آری ، آری

آلیق ، ییل ، قیل ، قول ، قول ، بول
 یول ، دیل ، زیل ، ییل ، میل ، باییل
آیل ، قولاق .



زیل

قولاق

بالیق

شیشه قیریلدی ، بالیق دیریلدی . بیر بالیق ویر

قیز باییلدی . ییلدیرم بیزی ییلدیر یور بالیق یوق

آتی قاز واز . قوز و یوق . بول بول بالیق واز

شال یوموشا قذیر . قیز بال ییلدی . قومشوالیق

اورا ، اورا ، اورا ، اورا ، اورا ، اورا



باراقه بیلدیرم ایله بقیلدی ادا باقیریلدی

میریلدی ، میریلدایور ، میریلدای ، میریلدایر

دیریلدی ، دیریلدایور ، بیلدی ، بایلدایور

قالدیردی ، قالدیردایور ، بیلدیردی ، بیلدیردایور

آیلدی ، آیلدیم ، آیلدیرورم ، آیلدور

و = ی

قورای = قورور . قوزی = قوزور . قوردی

بازی باز بازی یاز ، یازی یاز ،

قوردو . دوردی = دوردو . قوشدی = قوش

اؤواده قوش یوقدی (یوقدو) . قیزقیزه

قوشویوردی (قوشویوردو)



دایده وه قوشدیرسور دهده قیزه بیر قوشویوردی

دهده یازی بی یازدیردی . دیواری آشلیردی

اونزه بی قیزدیردی . دهده قاییق یاریشی یوقدی

یا یایاریشی واردی . قیز قوروده دیز او قیزه بیر قاره

قوش ویردی . قیز یارمازلیق ایلسوردی . دایه

قوروده میدیر - بیله یوردیم .

ج ، ج ، ج ، ج

جا ، جی ، جو ، جہ ، جاچ ، جج
آج ، باج ، تاج ، جام ، جار ، جوش
اجی ، یازیبی = یازیجی ، جوجہ ، قازیبی = قازی
جام ، جابا ، قوجہ ، جادی ، بابی جاجیق

چ ، چ ، چ ، چ

چا ، چی ، چو ، چہ ، آچ ، قاج ، چام
چافی ، قوچ ، آجیق ، چووال ، چامچاق
قاوال چال ، اوراق ایله بیچ چادیر قور
و ، و ، و ، و ، و ، و ، و ، و ، و ، و



قیرده ایکی قوچ چوجوق چاقی بی اچی بوز



چووال داری ایله دوگور، دادی دیواره بیر چوی بانیر

چوجوق چاقی بی اوچی یه ویردی، دادی جاجیق

ییلدی، دالی ده چوق قوچ وار، قلاج چووال داری

وار شوچوجوق چوق یارا مازدر، قوچی قوشه لیر یور

قورقو، قورقو، قورقو، قورقو، قورقو

ب، ب، ب، ب، ب، ب، ب، ب، ب، ب، ب، ب



قیر اوراد، زلی چالیکو قوروده چوق چام وار

پ ، پ ، پ ، پ

پا ، پی ، پو ، پو، به ، پاپ ، پام ، پیر

پیل ، پوش ، پود ، ماپ ، شاپ

دانی اداده چادیر قوردی ، زلی چالما ، جای قیرما

قیر شیلشه یی قیردی . قوش اریه یی بیله

س ، س ، س ، س ، س ، س ، س ، س



چوبوق

چایا

پایوج

قاپی، پیلاو، چیلاق، پودره، بیره بازار

پالامار، پارماق، پاچاوره، پاچا، پیده

پالوزه چاپاق

دادی پیلاوی پیشیردی چوجوق پالوزه پیده دی

قاپی بی آچدییم . پیده بی دادی یه ویردییم . پاروی

شوبج جوق آلدی . دایم ده چوق پاره وار

دادی پیلاوی پیشیردیور . اوچوجوق پیده بی

قاپدی . پیلاوی بیدی پایوج ، فوج .

یهدی . شو قیزچا پاقلیدیر ؛ پاچا وره بی اوردایه
 بیراق . دادی پالوزه بی پیشیردی . ده ده
 چایای قالدیردی . قارداشیم بویازی بی یازمادی
 بوپابوجی قویما . شو قوشاق قیب قیرمیزیدیر .
 قوری ایله قوچ آریه یلیور . بنزده پاره یوق ؛
 ذابیده چوق پاره وار .

ص ، ص ، ص ، ص ، ص
 س ، س ، س ، س ، س

صماصی ، صو ، صو ، صماص صوصی
 صا ، سی ، سو ، ساز ، سوز
 صانیم ، قیعتاج ، صاری ، صود ، صید .
 ص ، ص ، ص ، ص ، ص ، ص ، ص ، ص



بیر صالحیم اوزوم ویر ده ده صاریق صارار .
 دوز ، اوزوم ، چوز ، سوز ، بوز ، اوز ، سوت
 سؤیله ، شؤیله ، بؤیله ، اؤیله

صالحیم ! قیصقاج ؛ صاری ؛ سوت ؛ سوز ؛ سید
 صیجاق ، صوص ، صاودل ؛ صاریق ، صریق
 قیصیق ، صالاق ؛ یوریه ، صاچ ؛ صاریق
 صاچاق ، صلاموره ، صیرا ، صوبا ، صوبا ، صاب
 باصیق ، صوجوق . قیصق قیوراق ، صیم صیق ،

• عیله و ضمه مقبوضه حقیقه در .
 ق ، ضمه مدسوطه حقیقه در .
 بابام بیر قلیج نزل آلدی . ایسه صاری صاردی .
 حال ده ده ، بوز سحر . . . سودی ایچرم حوز لاقی سیم

موص مور، ماص ماوی؛ صال؛ صاقعی ماز

صوووق یا صالاق

اؤزاده بیر صالقیم واردی. چوجوق

بیدی. صالامورایه بالیق قوییدی. داری

صوبانی یا قمادی (یا قادی) . چوجوق

قولومه اوردی؛ ماص ماری اؤلدی.

شوباراقه باصیتدیر. بابامده چاقی یوق؛ چاقده

صاپ یوق؛ یاره می آرقه داشیم واردی. بیزه

صوجوق یوق، بیر قاج صالقیم اوزوم ایله بیر قاج

ط، ط، ط، آرمود وار

ت، ت، ت

طا، طی، طو، طاص، طو، طاص، تار

اوراده بسرائق قالديرما ، صیچاق سودی اعتمده

ده وه اق واده او تلا یور . یارا ماز جوجوق سوفا^{قانه}

طاش اتیور . قیزطاسی قیردی . قارده شیم شورانه

لور یور . طوباج چه ویریور ، قوطوره بال واردی

قومشویلدی . طاتلی صوایچلیم دویور

ع ، غ ، غ ، غ

غا ، غی ، غوب ، آغ ، باغ ، داغ ،

غول ، غیم ، تیغ ، صیغ ، بوغ

آیغی قالیرد بو باغ طاسلقیه . شوره ده صیغیه . قاری بوغها ،
یازلقیه .

غ ، غ ، غ ، غ ، غ ، غ ، غ ، غ



قوش غاغا سيله يير باليق آغ ايله باغچه دا آغاج وار
باليق هوتار

داغ ، ياغ ، آغ ، ياغ ، صاغ ، اوغ ، بوغ
غول ، اوغور ، آغاج ، قوغوق ، تنخ ، صيغ
غاغا ، باغا ، ياغلي ، صاغليق ، باغچه
آغی آت ؛ باليق هوت . دوغري سويله .
اغاجك ياپراق قالمادی . قومشوبوچوجوغی قیص
قیوراق باغلادی ؛ دایق اتدی . باغچه ده قوش
او توپور . باغده ده ره اقیور . شو باراقه یاغلی
باغچه ده جون آغاج وار . اغاجه صیقا . واغده صیقا ...

بويايله بويايدير . ادا ده آغ ايله بايق طو تارير
 صاغ قولوم چوق اغريسور . قوش غاغا سيلاه دارى
 غاغلایور . قاز شو قوغوغه صوقولدى . بوغويدي
 چاماشير وار . يا و اش يا و اش شو داغنه چقاليم
 اولورمى ، او قير قارده سيلاه قيره چيقسوردى
 قوشوردوغرى سويلاه مه يو بواد اچوق داغليقلير

ن ، ز ، م ، س

ناي ، نو ، نو ، نه ، نات ، نار
 نور ، قان ، قين ، دون ، يانغين ، دايان

قوشوقلاري ارباب ايل ايدون يور . اوغلادر مو قانده ادهو توش
 اوچور سور .

ناي ، نو ، نو ، نه ، نات ، نار ، نور ، قان ، قين ، دون ، يانغين ، دايان



یانغین

تادین

نار، نام، ناس، نور، دُون، اُون، اُون
 یان، قان، قین، صاقین، دولغون، چاقین، اصاقین
 بون، دیر، - بویانغین دیر اوراسی نه دیر؛ - باغچه دیر
 چوق قونوشما. قومشور و مچه قونوشیلور یالان سومه
 بوقادین اننه مدیر: ناری سه وه ریم دون اقسام اند
 یانغین واردی. بیزده او یونجاق وار. شوره
 جوشغون دور. صاقین او چورومه یاناشما.

ف ، ف ، ف ، ف

ه ، ه ، ه ، ه

فا ، فی ، فہ ، فو ، فاف ، فیف

ھا ، ہی ، هو ، ہال ، ہین ، آہ ، بیہ



فاصولہ



فوردون



فارد

فیج ، آہ ، واہ ، ماہ ، شاہ ، ہیچہ قریق ، ہایک

فودلا ، فیرط ، فارسش ، ماہتاب

بابای ہیچہ قریق موتد کی آنتہ مدہ ہیچ پار ریوق

قریبیوہ قوائی قیری دزیرا یا راماریدہ

ف - ف - ف - ف - ف - ف - ف - ف

نوراسی فوروندیر . چو جوق بیر فینجان سون ایچدی

قیز فیستانینی بیرتدی . بو اقسام ما صتاب و ایز باغچه یه

چیقالم ، صابینا اوله سالاندیم . هایدی اویله اولسون

ح	ح	ح	ح
خ	خ	خ	خ

حاجی ، حو ، حو ، حاد ، محاد ، محوح ،

خاخی ، خو ، خو ، خار ، خار ، خام ، مخور

ساخته ، حاجی ، خوی ، خسیار ، خوترات

قایی بی مالان بوردیچی ایی . ادد یاره ویردیم .

ح ، ح ، ح ، ح ، ح ، ح ، ح ، ح ، ح ، ح

خوپيا ، خوش ، خام ، خان ، بوخوردان ، خانه
 بو حاجی بابا یا باغی دیر . بو خیار خام دیر . شوخوپیا
 چو جوق ، حاجی بابا یا چار پدی . بو خوردانی ویر چو جوق
 بیر خوش لا قیردی سویله بۇر . او بیله خورا تلیق ایتدی .
 خیره خانی ایستانبوله دیر . خوی قولا ی قولا ی چیتماز
 شوآرموده جوق خوش . بوآرمودر حامله یز توه شو

چو جونی ده خویراتا ، برا

کاک ، کک ، کیک ، کور ، کورپال
 ل ، ک ، کک ، مک

سیلیک باره آطا ، او زاده دیکنه وار ، کیلی کم یا قدی ؛ کوا تو او طای
 کونو جری کو کونده سر مکلی .

ک ، ک ، ک ، ک ، ک ، ک ، ک ، ک

دیکش ما کینه سی



دیکش ما کینه سی بیر قوطو کیریت، بیر کومه طاش
 لیرک، سینه ک، کار کیر کیریت کیم، کیم
 سیلیک، دیکه ن، کول، کین کوتو، خال پال کور
 بو چوجوق کمدیر - طاینا یورم - یا لان کوتو بیر
 خوی دور. بو اولوق سیلیک کیر. کیرتی کیم ایسته دی
 شو طاش کومه سینی کیم میغدی، شو اوچان اری میلر
 میلیه کی دیر - سینه کدیر شوران دوران کیرلی چوجوق
 کمدیر، قوم شو چوجوقی دیر کیریت ایله هیچ او ماما
 کول قاریشدیر ما. دیکش ما کینه سنی قالدیر ما.

ث ، ث ، ث ، ث
 ذ ، ذ
 ض ، ض ، ض ، ض

ثا، ثی، ثو، آث، اوث، ثار، ثور
 ذا، ذی، ذو، ذو، آذ، اذ، ذول، ذول

ضا، ضی، ضو، باض، قاض، ضیض
 ضو، ضیر، ضان، ضو، باض، قاض

ضیض، ضواضیراضان، ضول، ضوق
 ثای، ثار، ذال، ذیل، ذول، ذؤل، بون

بید، ضیف، شاذ، شوت، شوم، صوم
 جان ببقار غوی چیمماز بقوشه داری دیر ما چون آجیر شو
 آرد چون خوش، قومشو میوه جونی ده بود از ایته یور او زایه
 دیر الیم

هر، دم، فس، یر، ال، او، دی، فرا،
 دی، کدی، فس، یری، ال، جمیل، دیک
 دمیر، د مین، کمال، جلال، جسارت، سیا.



کدی، کوپک، فس، مکتب

هر ایشدا جسارت ایسته ز افرین او غلوم بوکدی
 بیزم دیر کوپک قوی و غنی ضاللا یور کدی سیرتی
 قابال تیزر کمال فسینی یزه روشوره جک بانام بوکدی به
اکک ویره جک

جلال در سینه چالیشی یوردی . هواپک صیجا ق اید

مطلره: باش طرفده بولان صلا سر حره لر فقه الله او قونور متال لره عوی
 صورتده چو قلم بوکا ایشایر لال اید. هر دم، فس، دینه، و قوت لاله
 بوکا استارت حرکه ایسته خر.

هک اوده قالمه ایدی، او بنامو اچوده دولای قار شبرایه
 بکلادی. فیجا ندری قیردی.

دیشاریده سوفا قده او بیر چو جو قارا و نیا یوردی جلال

جان صیغیسندن د قتری قاپادی، سوفاغه حیقردی ^{جلال}

پشیمان اولدی، زیرامکتیده درسنی بیله یوردی ^{آرد}

ایشلیدی

ح، خ، ص، ض، ط، ظ، ع
غ، ف، ح، ح، ح، ح، ح، ح
ص، ص، ص، ص، ص، ص، ص، ص
ط، ط، ط، ط، ط، ط، ط، ط

مطرحه: قالین صوفلرک فیه لری (۱) دد. حه، حا ایدر. صورتک

اورموتالیدر.

ماشقلیه ایلیک، تملی دیر. ایلیک بیر وظیفه دیر.



ماصه ، قاصه ، قورباغه ، قابلو مباحه

علی اوزده او یونجا قلیله او یینا یوردی قومشوریک

صلییه ده اورده ایدی او نیامق ایسته یوردی، ما

علی صومور تیوردی . صلییه یه هیچ سوز سوپله نه یورد

صلییه یتم بر قیز ایدی او یونجا قاری بو قی ایدی بان

صیقیلدی ، اغلامغه باشلا دی علی پشیمان اودی

صلییه ای آلیندن طوقدی او قشادی . صلییه ، املاما

دیددی . او یونجا قلیله سن ده اویتا .

ک گ ک گ ن

گا ، گ ، گه ، کو ، آن ، صوک ، آن .

بو او یونجاق کیمکدیر! أفندیم، قومشوقیز نیکدیر.
 صوگره نه باباجتسیک، صوگره ا و طوروب در سیمی
 او قویاجغیم. آفرین سن پک ای بیر قیز جغز سیک.
 بابا کیز اوده میدیر. خاییر أفندیم، ا و صاحبان بری اود
 یوق. شود یواریک اوزرینه چیقان چوجوق کیدیر او
 بابانی بیر چوجوق دور کند یسینی طاینا یوروم، سؤیله
 اینسیان، چیتها سین، صوگره دوشر. او صاویر چوق
 هیچ اویله یارمی! سن نپتون یاپدک عفوایت باباجغیم
 یارد ها یامام.

کی = لی، کم = یم، کک = ییک =، بکر = ییز
 ککر = ییکیز، بکی = بیه کی، بیکم = بیه یم
 بیه کک = بیه ییک، بیکر = بیه ییز، بیکر = ییکیز

موهوم فیله بیاصی دایان آندی، دیریا تور باغلی اولورک الیه دی.
 برکت در صین رادیسی صدان اینده آندی.

بیلد یکم ، بیلد یکک ، بیلد یکی ، بیلد یکسز ، بیلد یکگز
 اککم ، اککک ، اککی ، اککسز ، اککگز .
 بشیکم ، بشیکک ، بشیکی ، بشیکسز ، بشیکگز

بیز تو یوک بیر اودا ا اولور سیوروز . بیزیم اویمز
 اوج قاتلیدر . اویمز یک قلی طاشدن دیز دیوار لریک
 اوست طرفی احشابدرد . هر قاتیک بیر قاج اودسی وار
 یک مالونی زمین قاتیدر دیز . قبول مالونی ده بیرینی
 قاتده دیز . بنم یطاق اودام ایکنجیدر دیز . هر قاتک
 او بیرینه یوز بوغان ایله چیقیلیر .
 اودامیک قپو و پنجه لری وار دیز . قپو و پنجه لریک
 پرده لری وار . پنجه لری پنجه لری طاقیش جامه لری وار .
 پنجه لریک بیرده قفساری وار . یاقاق اودامک ایکی قاریله
 ایله بیر کوچوک ماصه ، ایکی ده صنبل ایله وار قاریوله لرد
 معللر : موزک کافارک اول یه تبدل علی صورتده اوتورمالیلیدر .

پیرنده کوچون همیشه یانار. همیشه میکی ایکی یکی

وار بنیم، ویونجا قاریم وار. بونلرد وؤله بدیه

ب = بی، ت = تی، م = می، ک = کی، ل = لی،

فاطمه، بر، نور، سوز، دکنز، سکنز



فاطمه چنبرچه ویریلور

جهیل درسنی او قونور



کدی کتاب ایله اویتا یور

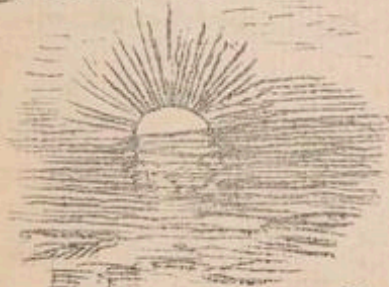
کالده کوچون بگرکی واری. کدی جوده سنوره برشی ایدی.
کالی صد وردی. کال ده اولنی عدونه سورنی. امانو اللی پوجی است

دیرمنزی. کالی فیج ایی یا پوردی.

بو کتاب کی مکدر؛ اقدیم، بو کتاب بخورد. بونی نزه دن
 صاتین الیدک اقدم، کتابچیدن صاتین الیدم قاقچ
 غموشنه؟ سیکر غموشه بو سوقاق نزه یه چتاردونغا

گ گ

گما، گی، گه، گو، گیت، گل، گم، گز،
 گمی، گبه، گیجه، گون، گونش، گوندوز، گی



گمی دگزرده یورویور. گونش دگزر دن چیتیور

سندله قاقچ گمی وار - بندله ایکی گمی ایله برارایه
 معلول بوکاصورت مخصوصی اوکوره ته جکلرند.
 ایرکن یامت قالن. دایما یالسه، بومسه او طور شم

واز بواز به بی سگا (ساگا) کم ویردی :- بایرامک
 باام ویردی . دون گیجه ساعت قاچک یاندیکز - ست
 دورتله یاندق یک ییدک ، صوگره بنله همشیروم اورده
 چکدک . در سمزه چالشدق . ساعت دورتق دان یاندیکز
 بزى یانیردی . بز مده اویتوقن واردی .

ب = بو ، ت = تو ، ک = کو ، ل = لو ،
 ب = به ، ت = ته ، ک = که ، ل = له .

بولک ، کوچک ، سلوک ، اوقومش ، گورمش

شی ، میوه ، چوپر ، میدان ، شیدا .

هدیه = هدیه ، تشکر = تشکر ، تشکر

دقتی = دقت ، وقت ، حدت = حدت



انا يه بابا يه يار ديم

گونش هوزدوغدی، چیمسی دامله لورک ایچچوکارک
 اوزر نده یارلا یوز کوجک حسن شمشیریدن ایا قلده
 آنده سوزگجلی برتسکه، باغچه لورنی صولا یوز بابا سوی
 اجهالغا باغچواندر کجمن گون چایا ایله باجاغنی یارولدی
 شمشیردی چالنده مایوز کوجک حسن ایرکمدن قالش
 مکتبه گیمه دن اول، باباسنک پینه سبزه لوری
 صولا یوز باباسنه یار دیم اید یوزده حال بوکمه (کی)
 حسن اینجق اون یاشنده در

باقکر بندری ده اساغنی یه اینجش برصرا لیک اوستنه

اولور موش ، ممنونیتکه اوغلتک چالشه سینه باقور
 حسن ده باباسنه یار دیم ایدک بیلدیکندن پکنجتیار
 عبرت - انا گوزه ، باباکزه یار دیم ایدک ترممنون و
 نجتیار اولور سگور .

تشکرایلگوز

رفیقه ، والدسی پر پارچه چورک و پر موش ایدی .
 رفیق چورکی آلدی تشکرایله رم ، دیمه دی
 والدسی هان چورکی المذن گوی آلدی صوگزه کدی
 جانغیردی ، اوکا برقمه و پردی . کوچک کدی فاعنک
 ایاقرینه سورندی . ضییرتی قبارتدی . روین رو
 دبه رن اونی او قشادی والدی ایدی که : (کی)
 کور یور بیستک ، کدی قونوشه سنی بیله یور ،
 فقط کدی حاله تشکرایله چور . صوگزه کویکی
 جانغیردی . اوکا ده چور کدن ارتانی و پردی کویک
 صان قویر و غنی صاللا مغه ، هانمک البرنی بالامغه
 باشلا دی کویک ده تشکرایله یوردی

ز فقی تا سفله چور کک بئیند یکنه باقیوردی اچند
قصورنجی اعتراف اید یوردی

عبرت تشکر اقیه نی بیله یین ایلیک مستحق دکلید
(ده بیله یین)



وفا سنیرک
دوستی اولاز

محمود قورابیه سنی

بیوردی کدی
قورقوی طویلی

قوشندی، محمودک یانه کلدی محمود سورندی
صیرنه قبارندی محمود قورابیه دن بر پارچه دوستوردی

کدی همان قورابیه نی میدی محمود بیوتون گو کلپه

کولیوردی قورابیه نی پارچه پارچه کدی یه
مید یوردی، محمود کدی ایله آر قلاش ایدی
قورابیه بئیدی، محمود کدی ای او قشامغه

قولا قارینی ، قویروغنی چکمه باشلادی . کدی
 راضی (زی) اولادی ، محمود خیرلادی ، ارتوق ایلی
 نایوردی . کدی نهایت اورادن قاپدی مانغالک
 یانتا گتیدی ، قویردی یاتدی .

موردک جانی سیتلیوردی . کدی یی ارقلاش نیش زان
 اید یوردی . مکر (میر) کدی محمودی سه ومه یورش
 قوراییه سنی سه وپورمش . محمود بردها تجربه ایتک
 ایسته یوردی . کدینک برآز قویروغنی چکدی .

کدی شرقله قالدی ، هجورک انی طیرمالادی شیل
 کدی دشمن ایدی . محمود اغلایه رق اننه سنه گتیدی
 کدی بی شکایت ایتدی . آننه سی حق و پرمه دی
 محمود کند یسینی حقلی بولو یوردی ؛ لکن (لاکن) محمود

آکلاما یورلردی . محمود آرتیق وفاسز کدی بی
 سه ومه یوردی بردها قوراییه و پرمیه چکدی .
 عبرت خود گام ، وفاسز اولایمیز ، چونکه هیچ
 دوستگز قالماز .

۵۰



معذبلك ايمه بيگن

مکتبه سامی پرینه او طور مش بویون برد قله
 یازینسی یازیوردی . بدری یانندن گجیدی قوی
 دورقدی . قلم اولایوقاری یه ، صوکتوه اشاغی به
 حرکت ایدرک سطر لری بوزدی سامی حد تلندی
 فقط آرقه سنه باقمغه وقت بولمازدن معذب بد
 سیویشدی .

مکتبدن چیقدیلمر . تنها بر مید تلقده بر قاج چو جوق
 طور مش ، زیب زیب اوینا یوردی پدری اوران

گچرکن ایاغیله زیب زیلاره چارپدی ، داغیتدی .
 آرقل اشترینک او یونتی بوزدی . صوگره بونلرک
 اوفکه سنه باقمایه رقی یولنده دوام ایتدی .

اکه کچینک یانندن گچرکن ، دکانک اوکنک ایری
 رولونک یاتیرور . او یو یوردی . پداری بو او یویان
 کویکه ده بر او یون پامق ایسته دی . کویکه یاناشدی یاغیله
 برآز قویروغنه طوقوندی . کویک خورلامه سنی کسدی
 لکن لاکین) برندن هیچ قیلداملدی . بداری جسارت

اله رقی حیوانک قویروغنه شدتله باصدی ، همان قایغنه
 قولدی . فقط برنجی ادی هنوز آتامش ایدی که (کی)
 یزی کویک پلد بی باجانندن یقالادی . انصاف سزجه
 دیشلیری اتنه باتیر یوردی . بداری بی قورتارمغه قوشانلر
 قالدیر دیلر ۱۵۰۰ینه اویله گوتوردیلر .

عبرت - معذیلر البته جزالری بولورلر

تەلەپ

انا كۆڭۈڭ باياكۆڭۈڭ سوزىنى دىكە يىگىر جەمىل
 مەكتەپ گىتەك ايجون بىر دەرە نەك كوي ريسناك گچيوردى
 والدەسى او كادايما (= دايمى) شويە تەننە (= تەنچ) ايدىرىنا
 - جەمىل كۆپىنەك اوزىرىدىن مارقوب دەپ يە باقا.



جەمىل بىر كۆن يەنە كوي پىدىن گچيوردى . او نى بىر مەراق
 الدى : ايجىدىن «يەم بىلەر، نى يوردى، دەرە نەك صوبى نە قەل
 (قادر) كۆزل، نە قەل بىر اقلر، صوبىك ايجىدە بالەمەل مطلقا
 كوزق كۆر.» مەراقنى يەكە مەلدى. قور قولىغاك دىلەك بىر كۆمە
 طاش واردى . طاشلىك اؤسلنە چىقىدى، يوزاوستى
 قور قولىغە قىپاندى دەرە يە باقدى .

دره نك دینده آبخق چاقق طاشلری گوز و کوزدی
 بالیقار بوقدی جهیلاک باشی بره دوندی، دره نك ایچنه
 روشدی . یولدن کچنار همان قوشدی جهیلی دره دن پلش
 اولدیرق چیقاردیلر . آئنه ده قوجه مان بریارق آچلش ایلی
 جیل، یاره سی ائی اولغجه یه قدر اوده، اوداسنک ایچنه
 برفته (هاقتا) قدر قالدی اننه سنک سوزنی دیکله سدی

ایچون آرقالسین هلاک اولیوردی .

عبرت - آئسنک باباسنک سوزنی دیکله مهین چوق
 فلاکتره اوغرار

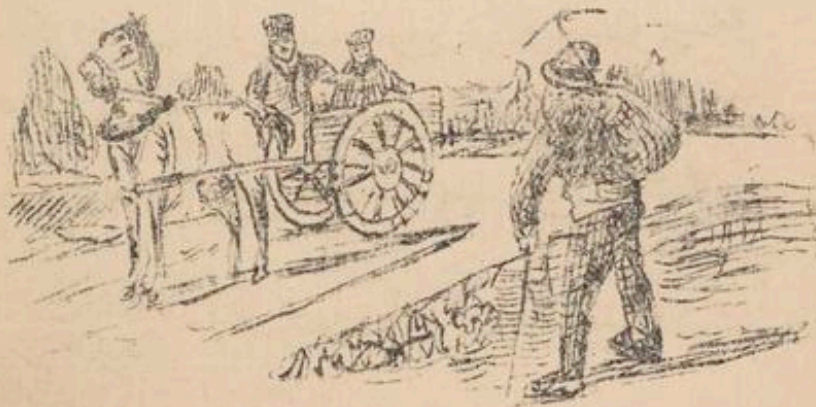
مرحتلی اولکتر، همجنسکزه یاردیم ایدکتر
 صدقینک باباسی آریه ایله باغه گیده جک ایدی . جمعه
 اولدیغی ایچون صدقی بی ده برابر آدی . ارایه بی گوزل بر
 آت چکوردی . صدقی مغرور و ممنون ایدی

باغدن دونشده ات دها کیفلی قوشیوردی صدقی دها
 شطارتلی ایدی، توزیو یونک نهایتند یا شلی برانشنگی کور
 ارقه سنله برچووال، النده بر قازمه واردی یاواش
 یاواش یورو یوردی، یورخون اولدیغی جهاندن یا بلای
 آرابه شیدی یا نندن گچیوردی بابا آرابه بی طور دیرتدی

(دور دیرتدی) اختیار ایشیبی یه دیدی که:

اندیغیز، کلگزده بومله بر ابر آرابه یه بلینگز، بر ازده
 ستر راحت اید گز.

آرابه ده یا لکتر ایکی کیشی ایچون پرواردی. او باخون
 صدقی آرابه جینک یا ننده، و طور دی آرابایی تکرار گوز
 طور و (دور و) آت چکیوردی.



صدقی باباسنک هر چمنی اوله سندن متاثر اولش ایدی
 باباسنی شیدی ده اچوق سه ویوردی. اینجه ندره بو بود
 زمان بنده هختا جلوه یاریم اتمکه چالسه جغم، بابام کیلی
 اوله جغم، دیوردی. صدقی بو ایلیک هثالندک چوق
 نمون اولش ایدی نختیار ایدی.
 عبرت - ایلیک ایدنر نختیار اولور.
 ابویسیگزه اطاعت ایدنر

بردیشی قویون، گوزل بیاض زرا قوز ایسیله تارک لرد
 اولایوردی. تارک لرد اطراف چیتله چوریش ایدی قوز
 یالیز لقدن حیاتی صیقیلیوردی، قوشه تو وینامق
 چیتدن آلامق اوزاغه اورمانه گیتمهک ایسته یوردی
 آنه سنک یانندن ایریلیور، تکرار و نیوردی آنه سی
 سئیل مه لیوز، قوزی بی یاننه دعوت اید یوردی
 سانکه اوگا:

« یاغدن ایریلا، اورمانه گیتمه، دیلم ایسته یوردی
 اورمانده قورد لر چقالر وار، صوکره سنی بیر لر.
 خوبا قوزی اننه سنک توصیه سنه قولاق آصمادی
 چیتی اتلادی قوشه مغه باشلادی. برآز صوکره اور
 مانده بولونیوردی.
 اوراده گوزل یشیل وتلر واردی. آنا جالرک التین
 وگولگه لی ایدی قوزی ممنون ایدی.

برازدن چالیلرک اراسندن برجانوار گوز وکدی
 بو قوردا ایدی. قوزی قور قوسندن اوتلرک ایچنه
 سلندی. سسینی چیتاره ایوردی. قور آغایر اغار
 یوریه رک کچدی قوزی بی کورمه دی. قوزی
 قور قوردی گونش باتمش ایدی اور تاغی قراگلی

باشمش ایدی صباحه قل را طاعتسز قوزی قور قوایچدی
 قالدی . صباحله بین اورادین گچین بر حویبان قوزی
 بی طامیدی الدی اننه سنه گوتورادی .
 قوزی ، بردها اننه سینک یانیدن آیرا امغه ایخندان قرار
 ویرمش ایدی . عبرت - آبوینه اطاعت اینه بر چوقو قضا

درکچیرین درس

ی = ا . کبر = کبرا ، مصطفی = مصطفا
 دعوی = دعوا ، زهری = زهرا
 ا = ان . اعتبار = اعتبارن ؛
 جدآ = جلدن ، ذاتا = ذاتن ؛ تعینا = تعین
 ین = ین = حکمة بغیر حق = حقیقان
 ز ، زا ، زی ، زه ، ژو ، ژان ، ژاله ، ژیلد

حدیثی که جای شکر

مُصطَفی اُمّه او طور سیوره پیمیره دن دیشاری
 یه باقیوردی. گوزل بر روزگار خفیف اسیور
 مصطفاناك مكل بر او چورته سی وار دی ارقد
 شاری روزکاری گوارنجه اونه قوشد یلر، مصطفا
 بی چانیردیلر - هایدی او چورته گی او چورته لم
 دیدیلر. باقی روزکار نه گوزل اسیور.
 مصطفی موافقت ایتدی پیمیره دن چکیله رک
 اشاعی یه ایندی. او چورته نك اپی قویرونه
 قارلشمش ایدی؛ مصطفی ایبر مق ایچون اپی
 عجاه ایله چکهدی. ایپ ایله قویروق بو سبوتون

قاریشندی مصطفی حد تلندی، ده‌ها سرت
اوله رقی چکدی. قویروق بریرندن قونیدی
خیرچین چوجوق حدیتی یکه مدی بردها، بردها
چکدی اوگوزل اوچورتمه بی ده قویروغنی
ده، ایی ده پارچه پارچه اتیدی. ارتق الله
بوزواللی پارچه لوقالمش ایدی آرقد اشاری
جانیر یوردی، روز کارنک اسدی یکندن بخت
ایل یورلردی مصطفی قیوردن دیشاری چیتدی
الله اوچورتمه یرنیه پارچه لرنی طاشیورکدی
هسی محزون اولدی. مصطفی سوقا غه جیتدی
ده وازگچدی؛ اوکوندن اعتبار آهپ اوده قالدی

جان صیقلینتیلری ایچند ه وقت گچیر یوردی آرتق
 بلد بخت ایدی عبرت - حد تنی یکه مه بن مسعود
 اولار، بلد بخت اولور.

باشقه سنک مانی صا اولامایسکز

زهر ایی انه سی اسپاناق طویلامخه گوند رمش ایدی
 زهر اسپاناق طویلارکن برلاستیق طوپ اولدی ^{نخند} ^{نیش}

اسپاناق لری بر طرفه آتدی. طوپ ایله اوینامخه

باشلادی. ایچندن: - اوخ نه اعلای دیوردی، آرتق

جانم صیقل قجه طوپ ایله اوینایه بیلیرم.

برآزا وینا قلن سوگره خاطرینه کلکی: بو طوپ ^{لک}

الته بر صاحبی واردن اوکیم اولور سه اولسون

شیدی مکدر در، چونکه (چونگی) طوینی ضایع
 ایدی. عجا بولد یغم طوینک صاحبی کیم اوله بیلیر
 آزاجق دوشوند کدن صوگره حایقیردی:
 بو طوپ مطلقا کوچک قومشوفن بهجتک در.
 اونک الله اولیه برطوپ گورمش ایدم. آکلاشیلا
 اوینارکن بزم باغچه یه آیشمش.
 شیدی همان گیده یم، کند یسنه طوینی اعاده اینک یم
 حقیقه (حقیقتن) بو طوپ کوچک بهجتک ایدی
 زهر طوینی ویردیکی زمان پک عمنون اولدی، ووز
 ای ایسته دیکی زمان طوینله اویناه خه دعوت ایدی
 زهراده بو صورتله ارزو سنه نائل اوکش ایدی.

زهرا هم باشقه سنك مالني صا قلاما ديغندن هم
 ده بهجتك حالندن ممنون ايدى. زهرا ائى قىلى،
 ناموسلى بر قىز ايدى عبرت - برشى بولديغى كىز زمان
 صباحينه اعاده ايدى كىز. بونولوشدن نه قدر سونير
 سه كىز ائى ضايىع ايدن اوند رجه محزون اولور
 اعاده ايدى سه كىز ناموسلو اولور سىكر، قلىكر نشطارت

ايچنده قالير.

همجىسگزه يارديم ايدى كىز

ولى دايى دى كىز عودت ايدى بوردى. ال آراباسنه اون چوواللى
 طولدى برمش، چكىوردى. يول پك يوقوش ايدى. ولى دايى دى كىز
 تراه مش ايدى. آرتق ايلربيله يه مز بر حاله كلىش ايدى. براز طورى
 دى كىز.

اقشام اوليوردى، يولده قاله جىخندن قورقوبوردى. او ائى
 كويك بش چو جىقى كوردى. اقشام كىز نىسنه چىمىشلا ايدى.

ولی دای به هب بردن سلام و پر دیز سوکوه یورغون آرغین
 ارابانی ارتق سور وکله یه مد یکنی کوردیلر همان اختیار آرمه
 — سؤیاریم ایده لم، ولی دای، دیدیلر بئش چوچق ارابانی
 آرقه دن ایتکه یاشلا دیلر.

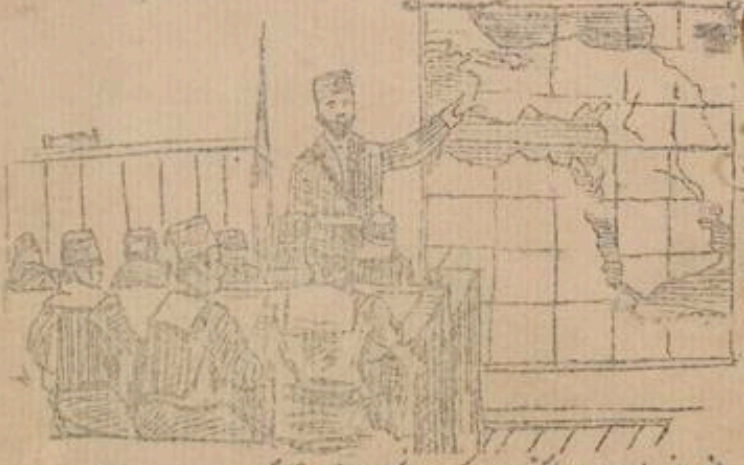


آراباشمدی سر عتله یازینیه یوردی چوچقلون بیج برو شه
 یوروما یوردی چونکه اولر بئش ایدی بشک قوقی ارابانی کونور
 پک کافی ایدی
 ولی دای خانه سته کلدیکی زمان کو چکاره آیری آیری تشکر
 ایتدی، — الله سزدن راضی اولسون، دیدی خیره ایتدی
 بش چوچق اختیار یاریم ایده بیلد کلرندن پک سونعش ایدیلر
 حکایه بی انالرنیه بابالرنیه اکلاتدیلر، اولرده تقدی ایتدیلر، اون
 اولادم دبدیلر — وطن

بئی منی افندیلر، سو قریطه بی کور بومیکز، اوزیم وطنمک قریطه میند
 تکمل، و مملکتلر دست عثماتیه « دد

بنام و طغنه بود که بر طرفت ۱۵ اور طرفت آینه ای آید که طغنه
 کینسه د کوز منرا او دارا صحرای منرا لیکسلک ، اوز ۵۵ طغنه
 یک چوون آظ لر منرا نهر لوز ، دره لر منرا شایست اوز دان اور مانر منرا در
 و طغنه ک طویرا شی چوون شایست ، چوون شخصو لوز و در و طغنه ل طغنه ک نه چوون
 همه نلو دار در و طغنه ک لوز اسس شایست لوز ایف ، شایست مقدر

بوزارت حرمین رودی که طغنه است
 خود را حرمین الوعد برساند که طغنه
 معجم بسیار است



بنام و طغنه کوز منرا او دارا صحرای منرا لیکسلک ، اوز ۵۵ طغنه
 یک چوون آظ لر منرا نهر لوز ، دره لر منرا شایست اوز دان اور مانر منرا در
 و طغنه ک طویرا شی چوون شایست ، چوون شخصو لوز و در و طغنه ل طغنه ک نه چوون
 همه نلو دار در و طغنه ک لوز اسس شایست لوز ایف ، شایست مقدر

بنام و طغنه کوز منرا او دارا صحرای منرا لیکسلک ، اوز ۵۵ طغنه
 یک چوون آظ لر منرا نهر لوز ، دره لر منرا شایست اوز دان اور مانر منرا در
 و طغنه ک طویرا شی چوون شایست ، چوون شخصو لوز و در و طغنه ل طغنه ک نه چوون
 همه نلو دار در و طغنه ک لوز اسس شایست لوز ایف ، شایست مقدر



